

arbejderklassen derom, og de have bekræftet det. Jeg har ganske vist ogsaa i den sidste Tid hørt, at centrifugeret Mælk er bleven i høi Grad bagvadstet, det var onde Mennesker, der forfulgte det og havde ondt i Sinde imod det, men jeg tror dog, at det staar nogenlunde fast, at centrifugeret Mælk ikke er nogen særdeles helbig Spise, f. Ex. til Børn. Jeg erindrer, at jeg fra forskjellige Sider har faaet Forespørgsler, om der ikke gaves en Wei ad hvilken der paa Landet kunde indføres ligefremme Udsalg af sød Mælk, ligesom man har det i Kjøbstæderne, saa hvis man tror, at det ikke er et Spørgsmaal, der ligger Maae paa Sinde, tager man feil. Jeg tror heller ikke, man har Ret i at sige, at Kunstsmør er en saa sjælden Spise, i alt Fald her paa Sjælland og da navnlig indenfor Arbejderklassen, saaledes som man har indbildt sig. Jeg skal gjøre opmærksom paa een Ting i denne Henseende. Det er nu ikke for at sigte Husmødrene for Noget, men jeg tror, der er adskillige Husmødre af dem, der faae knappe Husholdningspenge, som kjøbe Kunstsmør, kalde det for Natursmør og servere det som saadant. Jeg tror derfor, det vil føles haardt, hvis man gaar den Wei. Ganste vist er, efter hvad jeg har faaet ud af de Underjøgeller, jeg er bleven bekendt med, Kunstsmør, Fedt og Natursmør saa noget nær „lige fedt“, men Forholdet er, at man undertiden vil have Noget, der smager som Smør. Jeg kjender saaledes en Ret, som jeg, der har haft Leilighed til at spise mange forskellige Retter af Fedt og Smør, maa tale lidt om, nemlig Stegefedt. Det har nu den Egenkab at være stærkt optist — jeg kjender ingen Ting, der i Jarvernes Rigdom kan taale Sammenligning med det — men jeg skal bemærke, at til kogt Mælk vilde det være mig personlig modbydeligt at spise Fedt, og jeg kan meget vel tænke mig, at Arbejderne, som hyppigt maa drikke centrifugeret Mælk og spise dertil, vilde, naar Kunstsmørret blev forbudt, føle, at dette Forbud til en vis Grad vilde være til Udælæggelse af et af deres Næringsmidler. Jeg kan ikke blive klar over Andet, end at saavel et Forbud, som Vedtagelsen af Regjeringens Forslag staa som villende medføre en væsentlig Forbrydelse af Natursmørret; jeg tror ikke, at det vil være muligt at komme bort fra det. Nu skal jeg sige, at ikke destomindre skulde jeg maaste alligevel være gaadet med til for et Par Aar at prøve noget saa Radikalt som et Forbud. Jeg skulde det, fordi jeg tror, at naar man en Gang er kommen ind paa den Wei, naar man er bleven nødt til

— og det er man jo nødt til — tilbøds at gjøre den Slags Hensigtsmæssighedslove til politiske Agitationsspørgsmaal, kunde det maaste være rigtigt, at lade Folk faae deres Tilbøieligheder sthyret. At antage Forbudet eller Regjeringens Forslag uden Begrænsning synes mig noget for stærkt. Hvorvidt man i Virkeligheden vil gaa med til det Standpunkt, er jo en politisk Betragtningssag. Der foreligger nemlig den politiske Betragtning, at det forekommer mig, at Arbejderne i Byerne og de jordløse Husmænd paa Landet, stadig med Hensyn til deres Reformkrav faae for lidt. Det forekommer mig, at man ikke lige overfor dem kan sige — jeg tilsigter ikke at faare Noget — at deres Reformkrav behandles med den samme Hensynsfuldhed og fremføres med den samme Iver og med den samme Styrke som den, hvormed de andre Samsundsklasser selv føre deres Reformkrav frem. Og hvad vil Folgen blive? Det bliver den, at de ikke faae Noget, det bliver som Regel den, at de Ting, som skulde komme dem til Gode, ikke bliver til Noget. Jeg vil sige, at vare vi tilstrækkelig hensynsfulde, havde vi gjort, eller var der blot Udsigt til at der i denne Samling blev gjenneført et Forslag, som utvivlsomt var i Arbejdernes Interesse, og som Arbejderne selv vilde opfatte paa den Maade, hvis man f. Ex. i Spørgsmaalet om Understøttelsestaxerne stillede sig mere velvilligt fra Regjeringens og Høires Side, vilde dette for mig være et medvirkende Moment til at gaa videre i denne Sag, end jeg ellers vilde. Ikke fordi jeg føler mig overbevist om Virkningen enten af Forbudet eller af Regjeringens Forslag. Jeg tror nemlig, at skal man have en Forbudslov, skal man i Virkeligheden ogsaa gaa til at forbyde det finke og det galliciske Smør og de mange Arter af Natursmør, som i Bagerlavet gaa under Navn af „Mastesmør“. Hele denne Samling ville vi ogsaa komme til at forbyde, naar vi ville beholde vort Smørrenomme, naar man i Virkeligheden vil have den Reklame, som er det Gæste, der kan naaes ved et Forbud. Saaledes som Forslaget ligger for, tror jeg, at man ved at vedtage det vil bidrage til at svække den sociale Evne i Samsundslagene. Jeg tror, at man vil svække Solidaritetsfølelsen, og det er i Virkeligheden Ingen tjent med. Man kan have, hvilke Meninger man vil, om de sociale Planer — det skal jeg ikke komme ind paa — men jeg tror, at det er godt, at man vedligeholder Solidaritetsfølelsen mellem Samsundslagene, og jeg synes, at det er Noget, som ogsaa Modpartiet her i Salen, som i den senere Tid jo har